

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

egy szerkesztői üzenetre

gy szerkesztői üzenetet olvastunk a lapban a Beiusul.c. belényesi lap-
Azért akarjuk, hogy olvassák el mások
mert az a gondolkodás, amely a szer-
kesztői üzenet sugalta, az a gondolkodás
maga, úi, kergeti a szerencsétlen magyar
reális osztályt ma is, ez zúdítja rá-
köz elbocsájtások, vizsgáztatások, mel-
vezek és molesztálások keserűségeit.
be kell vele nézni, tiltakozni és véde-
zni kell ellene.

Tehát itt a szerkesztői üzenet, amelyet
 ti is láthattok, mint például egy kézdivásárhelyi nemromán
 újságíró.

Árasi tanácsosi állásra pályázik ön Nagyvárad
ához? Hogy nem tud románul és hogy ön nem
m? Mit sem tesz. Nem ön lesz az első. És nem
önrontani a váradi városház nemromán tiszt-
öinek százalékát, amely ön nélkül is ma is

Kérdezze meg Benedek tanácsost, vajjon nem
valóság-e, amit mondunk. Ő is itt csinálta
a karrjét és csak azóta, mióta Nagyrománia
Kisérlet meg ön is, mint ő. Tegyen le arról
gondolatáról, hogy liceumot és jogot végezzen, mert
dr. pörül jár. Akkor egyszerű írások lesz önből,
a Pópa Coriolán joghallgató és más román jo-
gok. Sokra fogja vinni. Lehet, hogy rendelkezé-
sre fognak állani a bizalmas akták is, amit például
időn át kezelte azokat dr. Soós, akik még a
viselőik kivágatásával is megbíztak.

A fődolog, hogy jól tudjon magyarul, mert így másos is lehet, amint Bucico polgármester szövegeket megismerkedik vezető tisztviselőkkel, akik önmagára szeretni fogják. Forduljon Kolontáry, dr. Sóos, dr. Borbély, Kakas, Eichner, Szentes, dr. Örmöi urakhoz, akik mind főtisztviselők. Találgatunk néhány ottani kisasszonnyal is, de nem láttuk nekik azt az üzenetet, amit ön ránk küldött, mert kategorikusan így feleltek: beszéljen magyarul. Menjen tehát személyesen Bucico „polgármesterhez”, ahogy Benedek úr titulálja és beszéljen vele személyesen. Tanácsoljuk, hogy ne féljen a polgármestertől, ha dühös és tombol, mert csak alantasai előtt olyan félelmetes, viszont felelősséghatóságai szemben a legázatosabb emberekkel. Biztos tudomásunk szerint sohasem történt, hogy Bucico primar bármely feleletet, vagy kérészt kidobott volna irodájából. Bocsnán, ha vesszük észre, hogy ön is mint alantas megy, az, ez esetben ugyanezt nem garantálhatjuk nekik.

lme: így írnak Nagyvárad városházá-

Aki ezeket a sorokat — mondjuk —
Párisból, vagy Párisból elolvassa és fog-
kozik a kisebbségi problémával, bizo-
ra: azt fogja hinni: ime egy ország és
ben az országban egy város, ahol a ki-
bségek a közigazgatásban megtartot-
t pozícióikat, amelyek őket megilletik,
ol a jog és a szabadság paradicsomában
nyira túlteng a kisebbségi önérzet, hogy
málva intik le azt a polgárt, aki az
mag nyelvén szólitja meg a tisztviselő-
t. Azt gondolná, hogy a román többségi
met fiai elől a magyarok vasfallal zár-
el a közigazgatási pályát és csak az-
bet vezetőtisztviselő, — hogy ad abszur-
um menjünk — aki fogadalmat tesz,
gy az állam nyelvét nem fogja megta-
lni. Azt is gondolhatná, hogy a kiseb-
gek jogait — amely ezeket a kisebbsé-
ket érinti — nem fogja megtartani.

geket felhatalmazza a gyulafehérvári határozatok törvénybeiktatása folytán a közgazdaság vezetésére — itt olyan messze-menőleg respektálják, hogy nem kell a magyar embernek még iskolát sem végeznie és mégis városi tanácsos lesz. Hogy a magyarokat pályával fogják az utcáról, jöjjenek fel a városházára és kegyeskedjenek vezetőtisztviselők lenni.

Mi azonban, akik nem a távoli külföld optimista hiszékenységével, hanem az itthoni nyers tények ismeretében látjuk az eseményeket, mi elmondhatjuk, hogy a Beiusul szerkesztői üzenetének gyengesztírája nem a jólétben és hivatali elterpeszkedésben tomboló kisebbség édeni állapotát jelentik.

A kisebbségi nyelvek érvényesülése a közigazgatásban; a kisebbségi jogok alfája. Csehszlovákiában a német városok szinte csorbítatlanul tartották meg a német vezetőket. Gablonz, Reichenberg, Karlsbad, Rumburg és még számos nagy német város polgármesterei, tanácsosai kivétel nélkül németek. Ahol némi cseh lakosság is található, ott egy-egy cseh alpolgármester akad. Természetesen a közigazgatás nyelve teljesen német; a közérdekű hirdeté nyelvek jelennek meg csupán cseh és német nyelven. De kidomborodnak a kisebbségi jogok Szlovénzkóban is, ahol pedig -- mert a lakosság magyar -- sokkal erősebben folyik a szlávositás. Kassán, Komáromban, Pozsonyban a város vezetőségében megfelelő számban ülnek magyarok és németek. Számos törvényhatósági bizottságban a kisebbségi városatyák majorizálják a cseheket és tótokat. A szepességi városokban cseh, vagy tót többségű képviselőtestület jóformán nincs is.

az csupán az elva-
kuftságban találhatja meg a magyarázatot
arra a verszegény iróniára, amellyel a
Beiusulc. lap Nagyvárad városházát
ma is a magyarság sziklavárának avatja fel.
Kérdezzük: hát nem megy ma minden ro-
mánul a városházán? Kap valaki kézhez
egy magyar értesítést? Kineveztek-e öt
év óta magyar tanácstagot, egyetlenegy
tanácsos kivételével, akit később somi-
másan el is mozdítottak. Vagy a mérnöki
hivatal tagjain kívül bármiféle jelentéke-
nyebb állásba behelyeztek-e ui magyar
tisztviselet? De miért beszélünk fontosabb
állásokról? Nem ismerjük a kistiszviselői
tag személy szerint, de kíváncsiak ben-
ne, hogy magyar pénzbeszedő, vagy hiva-
talszolgá kapott-e az utóbbi években ke-
nyeret a városnál? Nem, kérjük szépen,
annál a vádnl, hogy Nagyvárad városhá-
zán kisebbségi uralom van igazságtalanabb
és alaptalanabb vád a kormányt, vagy a
polgármestert nem érte soha

Nagyváradi közgazdasításában ma 201 magyar, 188 román, 15 zsidó (mert ezt külön lajstromozzák) és 1 szász tisztviselő van alkalmazásban. Tehát nem 80–90% a magyar, mint a Beitusul mondja. hanem körülbelül 50%. Ebben a létszámban nincsenek benne az üzemek, ahol azonban a román tisztviselők száma már mintegy 30%-ra emelkedett szintén.

A Beiusul számadatai tehát valótlanok.

Nem kell sem gimnázium, sem egyetemi végzettség — mondja belényesi lap-
társunk — csak tudjon valaki magyarul.
Fényes szatira. Az általa felsorolt magyar
főtitviselők: dr Soós, Kolontáry, Vass,
Kakas, dr Borbély és a mérnökök vala-
mennyien főiskolai végzettséggel dicseked-
hetnek. És azután miéle főtitviselők ökl
Bizony nagyon is alárendelt pozíciójuk
van, beleszólásuk nincs semmibe, intézik
a maguk reszortjait, irányítják az alájuk
rendelt tisztviselőket, de hogy ők repre-
zentálnák a várost, hogy az ő jelenlétük
a városi közigazgatásnak kisebbségi kolo-
ritot adna, — ez mese. Azután milyen jövő
vár rájuk? Ki irányli az ő kilátásaikat?
Voltak már időközben pályázatok vezető
állásokra, jelentkeztek is ezek az ambi-
ciózus és szakképzett magyar tisztviselők,
de ügyet sem vetettek rájuk. Kineveztek
helyettük pénzügyi tanácsossá egy foga-
rasit találták jegyzőt, aki annyira nem bizo-

nyult arra valóknak, hogy el sem foglalta hivatalát, kineveztek helyettük egy gazdasági tanácsost, szintén egy távoli vármegyéből, akit csakhamar hidegre állítottak, kineveztek árvaszéki elnöknek román, az előljáróság vezetőjének román — nem, ezeknek a fiatal magyar tisztviselőknek jövőbeli karrierjét rózsásnak nem lehet nevezni. És nem lehet mondani, hogy román jogvégezett urak csak írások lehetnek a városházán, ellenkezőleg ismerünk a városnál főtisztviselőt, akinek érettségije síncs, nemhogy jogvégeztsége, de azért jog- és gazdasági tanácsos, ami valószínűleg nem lehetne, ha nem volna román. Persze, sok igen jóra való és tartalmas jogvégezett román tisztviselője is van a városnak szép pozíciókban. Mellőzésről tehát szó sincs. Természetesen minden román jelentkezőt magas tisztségekbe ültetni nem lehet.

A vergődő, kenyéréért reszkető magyar hivatalnokai tábor rosszindulatu meggyanúsítása az, hogy a városházán katonaként visszatértek valakinek: beszéljen magyarul. Van néhány jelentéktelen kistisztviselő, vagy gépirókisasszony, aki nem tud még folyékonyan társalogni románul, de hogy bárki ezek közül is a román ügyfelet amúgy karakán módra, hetvenkedve, kacagányos göggel arra szólítaná fel, hogy beszéljen magyarul: nem hisszük. A magyar középosztály hajdani méltóságát és önértékét a világhetértő változás porolycsapásai régen szétmorzsolták, lóhátról, hetykén, régi módisan a magyar tisztviselő ma nem beszél. Ellenkezőleg: alázatosabb, görnyedtebb, szervilisabb, mint kellene, de hát hadd tegye, mert ha kipenderítik, másutt nem kap kenyeret. Ha tehát valamelyiket ezek közül románul szólítják meg, valahogy elnyögi a maga pár szöcskáját, vagy átengedi a beszélgetést a hivatalában levő román kollégájának, de senkit fel nem szólít, hogy vele magyarul társalogjék. Ez a beállítás a román közvéleményt még arra a néhány magyar tisztviselőre akarja uszítani, aki ma még a városházán meglapul, meghúzódik.

Napoleon fiát elnevezték reichstadti hercegnek és a Habsburg-ház ellen vétett az, aki a császár fiát Bonapartenak merete szólítani. Metternich új büntető kódexet csinált a nagy változás kedvéért. Ugyanigy kovácsolják most az új krimeneket. Halatlán vétek az, hogy Benedek tanácsos Bucico Coriolant nem primárnak, hanem polgármesternek nevezi. Nem tudjuk, tényleg így van-e, sőt hajlandók vagyunk azt hinni, hogy nem így van, mert Benedek rendszerint románul beszél a polgármesterrel, de tegyük föl, hogy mégis kicuszúzik a száján a „polgármester” kifejezés. Mi ebben a bűn? A „polgármester” kifejezés nagyon szép, nem is magyar, hanem tipikus német átültetés, de feltétlenül jobb és megfelelőbb a primárnál, a mely falusi bírót és városi polgármestert egyaránt megjelöl. Magyarul jobban is hangzik a polgármester, mint a primar. Ferde felfogás az, a mely a hivatalos román elnevezéseket a magyar nyelvbe is be akarja ítatni. A csökönyösen használt román kifejezések távol tartják a kisebbségi lakosság tudatától azt a fogalmat, amit fednek. Ha a magyar ember előtt például mindig ministerul sanitatii publice-nek fogják nevezni a kormány egyik tagját, akkor sohasem megy át a kisebbségi tudatba, hogy közegészségügyi minisztérium is van Romániában. A minthogy úgy is fel lehet fogni a dolgot, hogy valaki azért nevezi nyakas állhatatossággal Bucico Coriolan urat primárnak, mert nem tekinti őt polgármesternek, fenntartván magának a rezervációt, hogy polgármester csak a magyar impérium alatt van, tehát a mostani primárt nem ismeri el polgármesternek. Aminthogy a magyar közvélemény eleinte Komlóssy Józsefet tendenciózusan primárnak és nem polgármesternek titulálta

Az angol flotta tüntet Alexandriában

A londoni lapok kairói jelentése szerint a rendőrség lord Stack egyiptomi fővezér elleni merénylet valamennyi tettesét letartóztatta. A brit vezérekre adott egyiptomi válaszcímek udvariasság hangja. Félmillió fontnyi kártérítés fizetését, a bűnösök letartóztatását, illetve kiadatását ígéri. Ugyancsak ígéretet tesz az egyiptomi kormány, hogy megakadályoz minden, a nyugalom megzavarására irányuló tüntetést.

Kairóból jelentik: Allubý főbiztos, Zaghlul jegyzékére válaszulva kijelenti, hogy felhívják a szudáni kormányt, hogy

Akork még nem tudta ez a magyar publikum, hogy később szívesen elfogadna még magyar embert nemcsak primárnak, hanem polgármesternek is, de akkor már nem adnak neki. Az ujonnan kodifikált címzési büncselekmény tehát csak naiv, vagy rosszindulatu emberek agyában született meg.

De különösen dokumentálja az ilyen piszkálódások ártalmas voltát román szempontból is, hogy éppen Benedek tanácsost kezd ki, a ki tudunkkal a román nemzetiségű tisztviselőnek vallja magát, románul jól tud, minden előterjesztést szobán és írásban egyaránt románul teszi s amellet igen tevékeny jeles főtisztviselő. Mit akarnak tőle? Ha nem tud románul: baj és kidobják, ha jól dolgozik románul: keresnek más rigolyát. Milyen vérlázító bűn az is, hogy dr. Soós, míg az elnöki osztály éléről el nem mozdították, bizalmas aktákat is kezelt. Talán visszaélt vele? Elárulta a titkokat? Bajt csinált? De hiszen a magyar uralom alatt sem mindig tizenhárompróbás magyarok kezelték a bizalmas iratokat. Emlékezzünk rá, hogy az egész háború folyamán Miskolczy Ferencnek, Bihar megye főispánjának az oldalán egy román írnok dolgozott, a ki ma Bihar megye közkórházi gondnoka. Ő volt a főispáni hivatal egyetlen tisztviselője még akkor is, amidőn Románia és a monarchia között kitört a háború. Pedig egynémely kényes akta bizonyára megfordult ott is. A postán is keresztemlünk a román háború idején a legbizalmasabb hírek olyan román tisztviselők kezén, mint Bolchis Viktor dr. Szabó János és még egyenahányan. Nem ezért vesztette el a monarchia a háborút.

Nekünk nem tisztünk, hogy a város vezetését védjük. Mi Bucico Coriolan polgármesternek — pardon — primárnak jó és gyenge oldalát egyaránt ismerjük. Gyakran hibáztatjuk, hogy nem tanúsít felfelé elég ellenállást a kisebbségi nyelv és tisztviselők védelmében. De ezt tulajdonképpen nem is kívánjuk tőle, mert nem szállhat perbe azokkal, akikről ő maga is függ. Valószínűnek tartjuk, hogy ő is ugyanúgy gondolkodik, mint a román közvélemény széles rétegei és így nincs is szándékában, hogy a romanizálásnak útját állja. Elég buzgón és meggyőződéssel hajtja végre ő a közigazgatás nacionalizálását, kár őt tehát ennek az ellenkezőjével vádolni. De mégis: gyakran tapasztalunk nála objektivitást, megértést és humanus érzést a magyar tisztviselők iránt. Ezért szimpatikusabb ő nekünk, mint más erdélyi város polgármestere, akik programszerűen üldözik a megmaradt néhány szál kisebbségi egzisztenciát. Hogy nem csapja oda a minisztériumok falához a buzogányt, ha valami nem tetszik neki? Ah, ma egy polgármester, vagy alispán nem rendezhet felfelé scéákat, mint valamikor, mert nem áll mögötte a választók tömege, mint hajdan, amikor a törvényhatóság első tisztviselője a miniszterekkel is packázhatott, mert nem kinevezett közalkalmazott, hanem autonóm választott ur volt.

Most végül azt mondhatnók: minek kell egy kis vidéki hetilap ötven soros cikket ilyen bőven figyelemre méltatni. Erre azt feleljük: látnia és tudnia kell a kisebbségi társadalomnak, hogy a román közvé-

az egyiptomi tisztoknak és csapatoknak Szudánból való visszavonását haladéktalanul hajtsák végre. A félmillió kártérítéssel az angol kormány az áldozatok családját kártalanítja és a fennmaradó összeg Szudánban jótékony célra fordítja.

Londoni jelentés szerint Alexandriában angol-ellenes diáktüntetés volt, amit az angol csapatok végigvonultak. Gibritárból egy zászlóalj gyalogság Egyiptomba indul. Valiaut angol csatahajó ötszáz főnyi legénysége holnap Alexandriát tüntet.

lemény miként vélekedik róla.

Védekezés

ni kell ezzel az áramlattal szemben, főleg most a közigazgatási reform előestéjén. kell jelentenünk, hogy ha a reform megvalósulása során a kisebbségi adófizetők jog szerint szóhoz fognak jutni, ott visszakövetelik majd azt a pozíciót, amelyet elhárítanak a becikkelyezett gyulafelhárvári paktum dacára is elkönfiskáltak. Megmondanunk tehát, hogy a Beiusul tolmácsolta szellemben az eddigieknél messze menni nem lehet, mert a magyar társadalom nem fogja mindig tetlenül nézni a nyelvi jogainak elkobzását, — a külön, hogy az államnyelv jogait a kisebbségeknek — sőt fiaink kénytelenességét, hanem mielőbb törvényi joga lesz vétőt mondani ott a fórumon meg fogja tenni és valóban erősen törekedni arra, hogy a városházán nyomatékos szavú, súlyos erejű, nem pedig rionett-tisztviselők képviseljék, hogy olyanok reprezentálják, akik valóban főtisztviselők, nem pedig a prefektus, polgármester vagy városi tanács rendelteinek és határozatainak gépies végrehajtó közegei. akartuk világosítani mindazokat, akik Beiusul cikkének szellemében gondolkodnak, hogy

meddő és céltalan energia-pazarlás, akkor is, ha a közigazgatási reform olyan lesz, amelyet a kialakult kisebbségi jog fogalma megkövetel, mert a kisebbségi jogok beteljesülése olyan nemzetiségváltó, amelyen sem a nyugati hatalmak sem Románia aláírását egy rossz és céltörő törvénnyel eltakarni, láthatatlanná tenni úgy sem lehet.

* Tisztviselőnk figyelmébe! Köpönyösköztöm, szövet és bársonyruhák izlett kivitelben készülnek, kétszeri lefizetésre. Schwartz Jenő nőiszabó, str. Sagav. Kapucinus-utca 16. szám.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma, kedden utoljára

FENSÉG

Társadalmi komédia 5 felvonásban.

A főszerepben: Robert Warwick.

Ezt megelőzi:

Mimi lovagja

Burleszk 2 felv.

Dorian filmek

Aprefektus és polgarmester köszönetnyilvánítása

Au prilejul inaugurarii Monumentului Majestatii Sale Regelui nostru Ferdinand I. sa linaitei vizite a Majestatii Sale Regale Maria si Altea Sa Regala Principele Mosenitor toate autoritatile publice din acest oras si judet impreuna cu intreaga populatiune a orasului au luat parte cu cea mai mare insufletire la fastivitati, facand planuri pentru orasul nostru acest act social. Pentru neobositul zel manifestat din partea tuturor autoritatilor publice si pentru atitudinea loiala si desavarsita devotament al intregii populatiuni, cu care au luat parte la serbari, ne exprimam cele mai calduroase multumiri. In special aducem multumite noastre populatiunei din judetii delegatiunilor din comune, care cu constanta si cu conductul lor etnografic au statut in mod impozant spelundoarea festivitilor. Oradea-Mare, la 24 Noemvrie 1924 Prefect: Dr Nicolae Popovici. Primar: Dr Coriolan Bucico.

Afelsége I. Ferdinánd Királyunk szoborának leleplezése és Öfelsége Mária Királyne, valamint Öfelsége a Trónörökös koronázása alkalmával az összes hatóságok Nagyváros egész lakossága lelkes szeretettel vettek részt az ünnepségeken. A hatóságok odaadó buzgalmaért és városunk lakosságának osztatlan, szívélyes és lojális megtartásáért őszinte köszönetet mondunk. Külön köszönetünket fejezzük ki a városi lakosságnak és a községi küldötteknek, amelyek jelenlétükkel és impozáns felvonulásukkal nagymértékben járultak hozzá a felejthetetlen ünnepély felállításához. Oradea-Mare, 1924 november 24. Prefect: Dr Nicolae Popovici. Primar: Dr Coriolan Bucico.

vezetőt kap

a pénzügyigazgatóság

Coroiu Sándor pénzügyi adminisztrátor-főigazgatója s át helyezésének elrendelése keretében a nagyváradai pénzügyigazgatóságot megüresedett. Egyik kombináció a másikkal s igen nagy meglepéssel találkozott a megoldás, hogy a mostani adminisztrátor-helyettes: Iliescu György innál lenne a pénzügyigazgató. Dr Veltzeanu pénzügyi felügyelő az arról értesítette adminisztrátor-helyettest, hogy Nagyváradra Costin Constantin pénzügyi adminisztrátort jelölt a pénzügyigazgatóság s kinevezése megtörtént. A hírről értesítették dr Popovici Miklós prefektust, aki most Bukarestben van s a többi pénzügyigazgató kinevezése tekintetében is informálja a pénzügyminisztert a város körök s a közönség hangulatáról.

Eredeti francia női antilop keztyűk minden színben 320 lei. Bőrkeztyűk első minőségben 250 leitől az Old Eng-land.

IXIA

Tudni akarja, mi a sokat hallott szó: IXIA?
A primadonna így kiált:
Luci, kérem az kiált!
Nem mese és nem bebona,
haszná'ja civil, katona,
a dandy és a dama hát,
persze nem használ mást, csak Ixiát.
És sorolhatnám esteligi
kik élvezik és szeretik
diszkrét, irgató s elegáns,
nem is érheti semmi gáncs.
A kölnivizek közi vezető
és ingyen kapnak egy üveget
az összes vásárlók, akik
mától kezdve egy hónapig
felkeresik a „SAVOLYT”.

Kapható a következő illatokban: Eau de Cologne, Russe, Chypre, Orian, Belles Fleurs

Pálffyiné Gulácsy Irén nyerte meg a drámapályázat első díját

A kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója hónapokkal ezelőtt húsz ezer leles dráma-pályázatot hirdetett. A pályázat a más országbeli magyar írók között is nagy érdeklődést keltett, mert többen nyújtották be munkáikat. Összesen negyven pályázat érkezett be. A pályázatok fölött tegnap délután döntött a zsűri, melynek tagjai voltak dr Janovits Jenő, Imre Sándor, Kunecz Aladár, Gyallay Domokos és Ligeti Ernő.

A zsűri egyhangú ítélete az első díjat Pálffyiné-Gulácsy Irénnek, az országsszerte híres írónőnek, a Nagyvárad belső munkatársának ítélte.

Pálffyiné a „Napáldozat” című magyar tárgyú drámájával vett részt a pályázaton, amelynek a zsűri színpadi és stílári szépségei mellett, magyar tárgyát és szép meséjét tartotta külön kiemelendőknek.

A második díjat Táborv*Emil, a Bécsben élő ismert színpadi írónak „Rab-

nő” című római tárgyú darabjának ítéltek, azonban azzal, hogy a díjat tekintettel arra, hogy az író nem erdélyi ember, nem adják ki, hanem a jövő évi versenyhez csatolják.

Pálffyiné-Gulácsy Irén „Napáldozat”-ját rövidesen színre hozza a kolozsvári színház. A pályázat eredménye iránt sürgősen érdeklődött Hevesi Sándor, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója, aki már kijelentette, hogy az első díjat nyert darabot még az idei szezonban bemutaja a budapesti Nemzeti Színházban.

Pálffyiné-Gulácsy Irén diadala nemcsak bennünk, akikhez közel áll, de az egész magyar kultúrközönséget őszinte örömmel és meglepéssel tölti el. A magyar stílusnak ma ő egyik leghivatottabb művésze, izzó alkotó erő, aki már eddig is számos maradandó értéket termelt és akitől méltán sokat vár még a magyar irodalom.

A felekezeti iskoláktól el akarják venni a törvényes földrészeket

A napokban megírult, hogy a mezeyi agronóm elvette a bihari iskola két és fél hold iskola-kertjét, amelyet Gramma tanácsos vágatott ki a részére a káptalan földjéből. A törvény öt holdat ír elő minden iskolának, tehát Biharban a református és róm. kath. iskolák tíz holdat kellett volna, hogy kapjan, azonban már Gramma tanácsos mindkét felekezeti iskolától elvette a kiutalendő terület felét s a két iskolának együtt adott öt holdat.

A bihari iskolai előjárások megfelelőbezték Gramma határozatát, amelynek az lett a következménye, hogy a mostani agronóm a napokban elvette azt az öt hold területet is azzal az indoklással, hogy egy miniszteri rendelet értelmében felekezeti iskoláknak nem lehet iskola-kert céljaira földet osztani.

Az agronóm intézkedése azért feltűnő, mert egész Bihar megyében kizáróan Biharban fogantatották azt az állítólagos miniszteri rendeletet.

Munkatársunk tegnap felkereste ebben a kérdésben a megyei agrárbizottságot, ahol azt a felvilágosított nyerte, hogy ez a kérdés a napokban Nagyváradon időzőt Cipoianu földmivélségi államtitkár előtt is felvetődött.

Az államtitkár — mondotta Straub agronóm-helyettes — kijelentette, hogy a miniszteriumban az a felfogás alakult ki, hogy

kizáróan állami iskolák részére utalványoz az agrár-törvény öt hold iskola-kertet és 16 holdat iskolafentartási célokra.

A törvény tudvalevően nem tesz kivételt állami és felekezeti iskolák között, hanem minden iskolát egyformán támogat. Ez a szociális felfogás uralkodik a törvény szellemében, tehát az ellenkezőt kiolvasni belőle legalább is önkényes és igazságtalan. A vármegye iskoláinak nagyobb része ugy az iskola-kertet, mint az iskola-fentartását célzó 16 holdat már megkapta. A kiutalások megállítására semmiféle törvényes rendelkezés — tudomásunk szerint — nincs.

Most tehát az egyházak vezetőisége kell, hogy minél gyorsabban interveniáljon a kormánynál, hogy a törvényes jogait csorbultat ne szenvedjenek s nehogy megtörténhessék, hogy tavasza minden felekezeti iskola elveszítse már kiutalt földjeit s hogy a kiutalások megveszte a törvény szellemében tovább fogantatassanak. A bihari eset intő példa. Bizonyos, hogy valami tisztázásra való helyzet alakult ki a földmivélségi kormány egyes csoportjainál, amely mielőbbi elsimításra vár.

Tekintse meg „FOR GENTLEMEN” uri-divat salont Rimanóczy-szálló épület — Külön látványosság —

Marx kancellár Nathusius tábornok elítélletéséről

Kölnből jelentik: Marx kancellár beszédében foglalkozott Nathusius tábornok elítélletésével is, amiről a következőket mondotta:

— Sajnálom, hogy a német-francia viszony javulását, amely London óta szembezőkően előrehaladt, Nathusius elitélése megzavarta. Egyelőre azonban nem adom fel a reményt, hogy a sajnálatos eset további intézésénél a francia kormány számolni fog a német nép jogos érzékenységgel és a háborús hangulat enyhítésére irányuló kölcsönös törekvéssel. A hivatalos német megállapítás szerint Nathusius ártatlan s egy rendkívül sajnálatos bírói hibának áldozata. Ha — mondta a kancellár — meggyőződésünk Franciaországban érvényre jut, úgy ez az eredmény befolyásolja lesz egy oly fejezetnek, mely eddig aggasztóan terhelt a német-francia jóviszonyt.

Ujabb veszedelmes hóviharok a régi királyságban

A belügyminiszter intézkedései

Bukarestből jelentik: A második vasutas-ezred 500 munkást rendelt ki a hóval borított lerailai vasutvonal felszabadítására. Most a chitilai vonalról is ezek a munkások takarítják el a havat. A forgalom ezen a két vonalon újból megindul.

Bukarestben két ház fedele beomlott a rajta levő hótömeg súlya alatt. A város tanácsa segélyt ad, mert több sebesült is van.

A havazás következtében megszakadt a táviróforgalom a főváros és Constanca között. A Belgrád-Bukarest között csak most épített táviróvonal is megszakadt. Megsérült a targoviste-fetesti vonal is.

A belügyminiszteriumnak jelentik, hogy Munteniában és Olteniában a méteres hótömegek több falut egészen elvágtak a világtól. Az országutakat ellepték a farkasok és így nem mer senki kimozdulni a lakásáról.

A belügyminiszter utasítást adott a prefektusoknak, hogy tegyék lehetővé a falusiaknak, hogy terményeiket a városokba szállíthassák. A havazás következtében beállott forgalmi zavaroknak tudható be, hogy a főváros lisztkészlete elfogyott és kenyérség fenyeget.

IARKOVITS JÓZSEF kelengye, fehérnemű és béke-minőségű cernaváson lerakata egnyilt! Strada Ciorogariu (Uri-utca) Nyiri-ház. 302 Megnyilt! árak olcsóbbak, mint bárhol. Kérném a nagyérdemű közönség szíves meggyőződését.

A temesvári kereskedőgyűlés a kényszoreregységek szabályozását kéri

Temesvárról jelentik: Az Arad-Bánsági kereskedő egyesület vasárnap 10 órakor a Lloyd-egyesület nagytermében a kereskedői érdekeket mélyen sértő hatósági intézkedések ellen demonstratív gyűlést tartott.

A gyűlést dr. Kun Richard elnök nyitotta meg. Az aradi kamara nevében Oprea János titkár üdvözölte a gyűlést.

Dr. Szöllősy Zsigmond aradi delegátus a kényszoreregységről tartott előadást. Javasolta, hogy a tartozásnak 40 százaléka legyen a kiegyezési minimum. A vagyonfelügyelőt a hitelezői védegyesület javaslatára nevezzék ki. Ezenkívül a fizetések teljesítésére rövid kiegyezési határidőt állapítsanak meg.

Endre Károly a vámszabadraktárak szükségességéről tartott előadást.

Dr. Fried János (Nagyvárad) A vándorcomercial törvénybeiktatását követeli. Az üzlethelyiségek bérbeadásánál a házigazdát kötelezzék, hogy elsősorban a régi bérletnek adják ki az üzlethelyiséget. Ha nem tudnának a boltberekre megegyezni, bízzák döntőbíróiságra az ítéletet.

Elhatározták ezután, hogy a legközelebbi kongresszust a jövő év májusában Orsován tartják.

Wolff a demokrácia világszűdjét hirdeti

Budapestről jelentik: A miskolci mandátum jelöltjei: Tarnay Gyula nyugalmazott főispán, pártönkivüli ellenzéki, Borbély-Maczkay Emil ex-főispán, fajvédő tartottak programbeszédet vasárnap. Borbély-Maczkay támogatására Gombos, Wolff, Ulain is Miskolcra utaztak és beszédet tartottak.

Wolff Károly ismert fajvédő

Angliára hivatkozva a liberalizmus világszűdjét hirdeti.

Ulain pedig a bankokráciát támadja valamennyi beszédében. Ugyanekkor Peidl Gyula szocialista képviselő tartott beszámolót Szegeden. A súlyos gazdasági viszonyokról beszélt. Kivülre Nagy Vince, Pakots József és Propper Sándor képviselők beszélték és súlyosan támadták az adórendszert és a fajvédőket.

Maunier tábornok elmondja sebesülésének történetét

A Nagyvárad megírta vasárnap, hogy Maunier francia tábornoknak, a román-magyar határszabályozó bizottság elnökének autója Békéscsaba közelében az országoton felborult és az üvegszilánkok a tábornokot arcán, nyakán megsebesítették. Vele levő feleségének és Fodor összekötő tisztnek komolyabb baja nem történt. Az első távirat a balesetről Budapestre a várparancsnoksághoz érkezett ma a déli órákban, de abban nem volt jelezve, hogy a tábornok és kísérője a baleset után folytatták-e az utat. Az esti órákban azután megérkezett a tábornok és a Bristolban szállott meg. Budapesti munkatársunk felkereste a bepólyált fejű francia tábornokot, aki a következőkben mondotta el a kellemetlen kalandot:

— Ma délelőtt tizenegy órakor Nagyvárad felől jövet, autóm ötven kilométeres sebességgel haladt, amikor Békéscsaba előtt a vizes országoton a kocsi első kereke egy gödörbe megrepedt, az egész kocsi megfordult a saját tengelye körül, majd az árok mentén levő vastag fatörzsnek esett. Feleségem és fodor százados nagy ívben kirepültek az autóból, én pedig nekiestem a szélellenzőnek, amelynek szilánkjai nyakamon és arcomon megsebesítettek. A salfőrr rövid idő alatt helyrehozta a hibát, visszamentünk Békéscsabára és az ottani kórházban részesítették bennünket első segélyben. Azután Békéscsabáról minden fennakadás nélkül visszajöttünk Budapestre. Az orvosok már megvizsgálták bennünket és megállapították, hogy sebesülésünk könnyebb természetű, sebeink néhány napon belül meggyógyulnak.

TELMÁNYI

Musical Courier

New-York

Mikor tavaly halottuk Telmányit, az az érzésünk volt, hogy teljesítménye maga a tökéletesség, hogy ennek fejlesztése már lehetetlenség. Külsőségeiben így is volt, technikában nem haladt, mert nem is haladhatott, de a művek belső tartalmának interpretációjában nagy meglepetés éri, az az elmélyülés, átszellemültség, a legelvonotabb gondolatok megértése, amely idel jatekában megnyilvánult és a legelső egyik legelsőjévé teszi. Hogy a Beethoven koncert kemény sziklájából milyen ragyogó arany kincseket tárt elénk az ő bávész vonója, hogy a Bach fuga zúgó tengerárjából milyen csodás igazgyöngyöket hozott felszínre, örökké felejtethetetlen marad. Ilyent csak a legkiválóbb művész tud produkálni. A hangverseny dec. 1-én. Jegyek a Musicában.

Varró Domokos lakásügye

Amint megirtuk, szombaton délután, dacára Mosoiu miniszter írásbeli engedélyének, kilakoltatták Varró Domokos ny. min. tanácsost, az államépítészeti hivatal volt vezetőjét az ő szobás lakásából. Különössé teszi a kilakoltatás módját, hogy bár a tanácsos és családja otthon volt, nem csegették az előszobán, hanem valamilyen kulccsal nyitották fel és tizenkét toloncházbeli emberrel megkezdtek a bútorok kirakását. Már hordták a bútorokat, mikor a házbéliek észrevették.

A város közönsége a Nagyvárad hirdása után szinte részvétellel fordult a család felé. Elsőnek Imrik S. Zoltán kanonok ajánlotta fel lakását az után maradt családnak. Ezt el is fogadták. De másnap számosan ajánlották fel, hogy megosztják lakásukat a tanácsos családjával. Vaiszlovich Emil, a Park-szálló tulajdonosa pedig a tanácsos közéleti érdemeire való hivatkozással, tisztelete jelül szállodájában egy szobát ajánlott fel addig, míg lakáshoz jutnak.

A tanácsos bútorait addig is, míg valahol sikerül lakásra szert tennie, több családnál helyezték el, hogy a kocsiszinben ne menjen tönkre. Így is a toloncház emberei márványlapokat törtek össze és sok kárt csináltak az értékes bútorokban a gyors és kíméletlen kiköltöztetéssel.

* Ha meggyőződött, úgy ismét keresse fel a Fecske cipőáruházat, mert gyermekeinek jó és olcsó gyermekcipőt csak ottan vehet. Zsigmond és Adler Str. Nic. Jorga (Zöldfa) 8. szám.

Fényképészeti tanfolyam

Kezdődik december 1-én

Irimie tanár képzőiskolája

Másodszor lép önálló kiállítás Nagyvárad közönsége elé egy nagy tehetséges fiatal festőművész Irimie a Gojdu-lyceum rajztanára. Ez alkalommal is a vármegyei nagytermébe rendezte tárlatát. A múlt évi kiállításnak kellemes impresszióval lépünk tárlat helyiségébe és ami első pillanatok szemünkbe ötlük: a képek eleven színpompája, az élénk friss, üde színek, mint mindig friss, nyári zápor után elő nap sugarában venné elő ecsetjét a természet szépségeinek megörökítésére. Irimie ösztönös tehetsége és ereje szembetűnően nyilvánul meg a kálvária alakuló Körös vízfodrainak megörökítésére Szereti a tiszta levegőt, amely üdén csillog, vagy tárlati képein épp úgy, mi kisebb vásznain. Igen erős a csendes festésében, ahol a realitásra való törekvésében a legüdebb ragyogás folynak a színek esetje alól. Téli és ősztájképei csupa szín és hangulat.

A várad dombok, ligetek s a város egyes részletei festményeinek témájú s eddig meg nem festett részletek ragad ki és lát meg művészi szemmel és ezek között különösen érdekes megragadó a Deák Ferenc-utcai rész, amely Irimie látószögében a Boulevard szépségeire emlékeztet.

Izgi-érig művész-ember Irimie pompás meglátásokkal és kitűnő technikával, amihez igen előnyösen járul az eleven színek szeretete, amelyek dominálják képeit.

Vasárnap délelőtt nyitotta meg a tárlatot az őt jellemző szerény keretek között, de hisszük, hogy a jól megérdemelt siker a közönség megértése fogja kísérni mostani kiállítását is.

HÓCIPŐ és KALUCSNI legjobban minőségben REICHARD DEZSO cégnél kapható.

* Kegyelet a Sas alatt.

* Bevásárlási utamról hazaérkeztem legegységesebb modellekkel. Moskon Etelka.

Darvas harisnyát a legjobbak

ITT A TÉL

Jövünk az olcsó cipőkkel!

November 20-tól kezdve **rövid ideig** szabott, olcsó árainkból

15% engedménnyel árusítunk!

Derby (volt Hungária) **Cipőgyár R-t.**

FIKÓZLETEINK: I. Bui. Regele Ferdinand 2. Bazárépület. II. Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 5. Gyárépület. III. Str. N. Jorga (Zöldfa-utca) 7.

Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár C Fundatia pentru Scoala BCU Cluj Napoca

Nincs még lista a városháza elbocsátásra ítélt tisztviselőiről

Köztudomású, hogy a város tisztviselői egy részét ezzel a költségvetési évvel el fogja bocsátani a városháza. Az elbocsátásoknak irányt ad a lefolyt nyelvizsga is, de különben is a város vezető urai túlsúlyosnak tartják a tisztviselői állományt és a gyenge fizéseken ritkítással óhajlanak segíteni. A lejegyzett tisztviselői kar a tizedelés alapján számíthat csak kielégítőbb fizetésekre és a városháza már is kolportálna egy olyan listát, mely az állítólagosan elbocsátott hivatalnokokról tartalmazza ügyosztályok szerint.

Ebben az ügyben kérdést intéztünk illetékes fórumhoz, ahonnan a következő felvilágosítást nyertük:

— Szó sincs róla, hogy az elbocsátandó tisztviselők névlistája már elkészült volna. Senki tudhatja, ki megy és ki marad. Egy ilyen lista legfeljebb csak valamelyik tisztviselő pteletében születhetett meg s legfeljebb arra, hogy azok ambícióját is letörje, akiknek nincs okuk változástól tartani.

Természetesen a kolportált nevek kilencenöt százalékban magyar nevek. Erdemes, az harmincéves szolgálataiban ellátott élet után vár erre a szomorú seregre a bizonytalanság. Nagyvárad urai azonban ezideig mindig oncoliansnak mutatkoznak és a humánus szemontokat nem hagyják figyelmen kívül. Remélik és elvárják, hogy ha megszületik rövidesen a listák is, azok az elbocsátott, kilencenöt százalékban mégis csak magyar kis tisztviselőknek a hosszú évtizedek után nem kell a ihullott tollat koldusbottal felcserélniük.

Házát házába letelepedési engedély nélkül beköltözhet a tulajdonos

Weinberger Bertalan nagyváradai háztulajdonos, mint megírtuk, Nagyváradon házat vásárolt s abba be akart költözni. A lakója számára lakást keresett s mikor a lakás megüresedett, bejelentette a lakáshivatalnak, hogy beköltözik a lakásába, a saját házába. A lakáshivatal azonban nem vette tudomásul a bejelentést s a lakást kiutalta másnak azzal az indoklással, hogy Weinbergernek nincs letelepedési engedélye s így a lakás megüresedettnek tekinthető.

Weinberger Bertalan, aki évtizedek óta lakik Nagyváradon, panasszal fordult a legfőbb illetőségekhez, de megfélembrezték a határozatot a belügyminiszterhez is. A belügyminiszter Vuculac Péter ügyvéd sürgetéseire meghozta a határozatát, amely kimondja: ahhoz, hogy valaki saját házában megüresedett lakásba beköltözhessen, nem szükséges letelepedési engedély, még kevésbé jelen esetben, amikor a tulajdonos nagyváradai illetősége kétségtelen.

A Casatíe döntése ezek után csak elvi jelentőséggel bír.

Az ipari és kereskedelmi vállalatok adópanaszai

Az egyenes adók kivetésénél megtörtént, hogy az iparvállalatok és kereskedők hitelesített könyveit nem vették figyelembe s az összehasonlítási módszer alapján teherbíró képességüket meghaladó adót róttak a cégekre. Ez ellen az eljárás ellen az iparvállalatok panasszal fordultak a legfőbb semmitőszékhez, amelyeket azonban nem terjesztettek fel egyes pénzügyi hatóságok illetékes helyre. Közben megkezdtek a kivetett adók behajtását anélkül, hogy a legfőbb semmitőszék határozott volna a beadott panaszok tekintetében.

Az erdélyi és bánáti kereskedelmi és iparvállalatokat a gazdasági válság s pénzügyi hiány miatt súlyosan érintették a kivetett adóknak végrehajtás terhe alatt való behajtásai s ezért a pénzügyminiszterhez fordultak, hogy az adópanaszokat intéztesse el a pénzügyi hatóságokkal. A pénzügyminiszter Marian Petreanu pénzügyi vezérfelügyelőt bízta meg a vizsgálattal, aki utasította az összes pénzügyi hatósá-

gokat, hogy az adópanaszokat azonnal intézzék el. Nagyváradon már régen felterjesztették a Casatíehez az adófelebbezéseket, de minden iparvállalatot és kereskedelmi céget érdeklő a vezérigazgató rendeletének az a része, amely a hátralékos és felebbezett adóösszeg befizetésére méltányos haladékokat engedélyez a panasszal elő kereskedelmi és ipari vállalatok számára.

Akik tehát befizették a kivetett adót, azoknak csak a reményük marad meg, hogy a semmitőszék elrendeli az esetleges többletfizetések visszatulajlását a panasz elintézésével egyidejűleg.

Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az 1925. évre szóló adóvallomásokat ugyanabban az időpontban be kell adni, mint tavaly. A kereskedelmi és ipari vállalatok adóbevallási terminusa április 30. a személyes terjesztési adóké január 30. Ezeket a határidőket kitolni nem fogják.

Az állampolgársági hivatal a jövő héten kifüggeszti a listákat

Az állampolgársági hivatal november 10-re hirdette aktái lezárását és a megállapított állampolgári listák kifüggesztését.

A névjegyzékek kötelező kihirdetése, a városház falain való nyilvános kiaplak-tírozása mindmáig azonban elmaradt s a végső dátum felől kérdést intéztünk dr. Vostinár János h. polgármesterhez. Dr. Vostinár János az állampolgársági ügyek jelenlegi stádiumáról a következőket mondotta munkatársunknak:

— A lezajlott ünnepségek hátráltatták a hivatalt, hogy az első ízben kitűzött dátumra, november 10-ére elkészüljön. De most már ha éjszaka is dolgozni fogunk, a jövő hétre a névjegyzékek készen kell lenni. A jelentkezés addig is és azonnali is tarthat, mert a kifüggesztéstől számítva 30 napig mindenkinek jogában áll reklamálni és ügyében újrafelvételt kérni, ha netalan a névjegyzékből kimaradt, bár az állampolgárságra joga van és arra igényt tart.

Az elmaradt vasárnapi második színjelőadás ügye a tanács előtt

A legutóbbi színügyi bizottság tiltakozással fogadta azt, hogy vasárnap délután a magyar társulat két előadást tartson. A román előadások alkalmával tavaly is divó szokás volt, hogy ünnepnapokon Parlai igazgató két előadást tűzött ki. Miután tavaly ezt nem kifogásolták, maradt meg a rendszer mellett Gróf László, aki az előadásokat úgy tűzte ki, hogy két órai szellőztetés legyen lehető.

A színügyi bizottság tiltakozó határozatára, bár ez a határozat a bizottság hatáskörén kívül esik, természetesen Gróf igazgató csak egy előadást tartott az elmúlt vasárnap. Gróf László azonban most, hogy ez az eset ne prejudikálhasson, döntését, mint a színház rendelkező tulajdonosához, a városhoz fordul. A direktort beadványára főleg nem az anyagi veszteség inspirálta, amit az elmaradt előadás

jelent, de a színügyi bizottságnak az a meghatározása, amely a második előadás kitűzésében kvázi románellenes propagandát lát. Gróf László — a tanácshoz intézett beadványában — tiltakozni kíván a meg nem érdemelt bizalmatlanság ellen. Valószínűnek is tartjuk, hogy a színügyi bizottság részéről a stigmatizáló kijelentés inkább csak egy rossz fogalmazás eredménye, s nem inszINUáció, amelytől úgy a színügyi bizottság közbecsülésben álló kitűző elnöke, mint annak tagjai korrekt gondolkodásukkal mindenkor távol álltak.

Aki nyolc hónapi börtönt kapott, de egy évig ült tévedésből

Szegény Antal Margit. A törvényszéken, meg a rendőrségen úgy ismeri már mindenki, mint régi, megrögzött tolvajt. Négy, vagy öt esztendővel ezelőtt Antal Margitot, akkor még fiatal korú volt, valami kis lopásért hét napi szabadságvesztésre ítélték. És azóta nincs megállás. Majdnem az egész időt börtönben, vagy vizsgálati fogságban töltötte.

A huszonkét éves leány arca kiszikkadt, sárga. Csak a két nagy kék szeme ég. Rövid haja kis kontyba van csavarva, de hajjtűvel nincs összetűzve, mert a hajjtűt elveszik a nő raboktól. Antal Margit pedig már egészen belenőtt a fogház viszonyai.

Ki tudja, hányadszor áll most a bíróság előtt. A büne: lopás. A lopott holmi értéke 1030 lei.

A múlt ősszel, néhány nappal azután, hogy a fogságból kiszabadult, elállott esélédnek özvegy Jakab Jakabnéhoz. Egy szombati napon a Jakabné leánya, egy kosárban egy pár cipőt és néhány darab ruhát küldött az anyjához. Margit megszökött a kosárral.

Harmadnap elfogták. A rendőrségen mindent bevallott, de előre kijelentette, hogy a vizsgálóbíró előtt úgy is le fog tagadni mindent.

— Tessék engem meghallgatni — mondja most Szöllőssy táblabíró előtt. — Frankfurtékhöz mentem halért. Útközben látom, szalad egy rendőr én felém. Én is szaladni kezdtem... Megfogtak. Bevittek a rendőrségre, ott kaptam két pofont, hát persze, hogy mindent vallaltam. De itt nem vernek, hát nem is vállalom...

Borodi György rendőrkomiszárus elmondja, hogy Antal Margit minden kényszer nélkül vallott. Nem is nyultak hozzá. Kéri, hogy hallgassák ki

Az őszi és téli évad
kabát- és öltönyezői
újdonosságait valamint **bélelőrukat**
a legminimálisabb haszonnal kalkulálva, szigorúan szabott árak mellett, meg-
lehető olcsón árulja a szolidaritás-
ról elismert,
SZÉKELY
posztóáruház
S.r. Avram I. (Kossuth-u.)
5.

KEPES ELEK
orvosi kötszerszalag, Sas-passa 20. szám
Saját készítményű **sérvkötők, haskötők,**
speciális kötszerek, női és férfi övszalagok.

Figyelem! Női és férfi **Figyelem!**
Harisnyák, Keztyűk
Leszállított olcsó árakban.
NEUMANN
Strada General Moscu (Kerület) 1. szám

APOLLÓ MOZGÓ
Álcsempészek Ma utoljára
A legkacagtatóbb Pat és Patachon burleszk 6 felvonásban.
Ezt megelőzi egy kacagtató Cameo burleszk
Az anyós. Ma utoljára

Bíró György újságíró, aki ott volt akkor, amikor jegyzőkönyvet vettek fel a leánnyal.

Bíró György újságíró elmondja, hogy már a Borodi szobájában volt, amikor Antal Margitot behozták. Borodi nem bántotta, sőt viccelt vele. Jassnyelven beszélt a leánnyal, még cigarettával is megkínálta azt. Előtte is mondtotta Margit, hogy most bevall mindent, de a vizsgálóbírónál letagadja.

Ezután a vádlott erkölcsi bizonyítványát olvasta fel az elnök. Egy ízben 8 hónapra volt elítelve, de tévedésből 12 hónapot ílt le. Három ízben volt már büntetve.

Ítélethozatalra vonul vissza a bíróság és rövid tanácskozás után Szöllőssy táblabíró kihirdette az ítéletet.

Két esztendei börtönt kapott, mert visszaeső bűnös. A vizsgálati fogságból eddig két hónapot számíttanak letöltöttnek.

Szegény Margit. Most megint nem fog szerepelni két esztendeig.

Tervek a Biharul szanalásáról

A Biharul kényszerezegysége kérdésében a nagyváradai törvényszék csődbírósa tegnap hozta meg határozatát. A bíróság jóváhagyta az egyezségi jegyzőkönyvet. Mateescu, a Biharul főszervezője átvette a határozatot s azonnal Bukaresztbe utazott, ahol a "Monitorul Oficial"-ban közzéteszi a határozatot, mert 30 nap alatt igazolni kell, hogy a hivatalos lapban közzétette.

A hitelezők képviselőjében dr. Simionca György kijelentette, hogy a bírói határozatot megfélebbrezi a táblához, mert ha a törvény 49. szakasza értelmében az adósokhoz közelálló érdekelteknek nincs joguk szavazni, annál kevésbé lehet Mateescunak, aki esküdt tett, mint adós, tehát a törvény tiltja, hogy szavazati joga legyen. Már pedig Mateescu a határozatában érvényesítette szavazati jogát.

A Biharul szanalása körül különböző akciók indultak meg, de egyelőre csak arról van szó, hogy a Stern Dezső-cég a tőtősi erdő kitermelésére nézve folytat tárgyalásokat, sőt hír szerint a megegyezést alá is írták. A hitelezők azonban csak akkor mennek bele mindenn elfogadható tervzetbe, ha követeléseik tekintetében garanciát kapnak, mer a hitelezők sem fizetett s attól tartanak, hogy újabb engedmények esetén Mateescu egy harmadik kényszerezegységgel válaszol. A hitelezők képviselői a Stern-féle megoldásra a következőket mondták:

— Bárcsak igaz volna.

INGYEN

kap minden vevő november hó 20-tól december 24-ig

egy üveg Ixia, Chypre vagy Origan kölnivíz

a SAVOLY ILLATSZERTARBAN.

MEGNYILT

MEGNYILT

FOR GENTLEMEN URI DIVAT SZALON
Rimanóczy-szálló épület Mészáros-utca sarok
Legmodernebb férfi-szobaszat
kizárólag angol, skót divat szövetek nagy választékban

MEGNYILT

MEGNYILT

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Román előadás.

Szerda: Ónagysága két férje, ujdonság először, bérleten kívül, premierbérlet.

Csütörtök: Ónagysága két férje, ujdonság másodszor, A) bérlet.

Péntek: Meghalok utánad, operettbemutató, először B) bérlet, premierbérlet.

Szombat d. u.: Casanova oleső helyárrakkal, fél-négy órai kezdettel.

Szombat este: Meghalok utánad, ujdonság másodszor, bérleten kívül.

Vasárnap d. u. fél három órakor: Sztambul rózsája, Bihari Sándorral, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 5 órakor: Antónia, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este fél 9 órai kezdettel: Meghalok utánad, ujdonság harmadszor, bérleten kívül.

Hétfő: Meghalok utánad, ujdonság negyedszer, A) bérlet.

— Ónagysága két férje. A vígjátékegyüttes nagy buzgalommal készül arra a kedvesen pikáns és szellemesen sikamlós francia vígjátékra, melynek Ónagysága két férje a címe és amely szerdán este bérletszünetben és premierbérletben kerül bemutatásra. A nagyszerű francia vígjáték minden jelenete harsogó kacagást fog kiváltani a közönségből, mely meggyőződhet arról, hogy az ágyban játszó jeleneteket is finoman és izlésesen lehet színpadra vinni. A bonyolult meséjű vígjáték arról szól, hogy egy elvált fiatal asszony miképpen kerül össze kényszerhelyzetben újra a volt férjével. A kibékülés rendkívül ötletes mozzanata abban a hálószobában játszódik le, amelybe az elvált férjnek már nem volt joga belépni. Ónagysága két férje a legjobb szereposztásban kerül színre, mert Jósika Mici, T. Pogány Janka, Nagy Berta, Gál Piri, Gróf László és Tóth Elek minden tekintetben garantálják, hogy a francia pikantéria teljes zamatozottságával érvényesülni fog. Az új vígjáték csütörtökön A) bérletben is színre kerül.

— Meghalok utánad. Régen nem volt olyan siker a nagyváradai színházban, mint amilyen pénteken este Kálmán Andor és Györi Emil Meghalok utánad című operettjének bemutatója alkalmából lesz. Ez a kitűnő zenés darab már végig járta az összes erdélyi színpadokat és mindenütt a legnagyobb sikert aratva és a nagyváradai szerzőnek, Kálmán Andornak jó hímet szerezve. Az operett, amelynek meséje egészen új utakon halad, a legjobb szereposztásban jön ki a nagyváradai színpadra. A főszerepeket ugyanis Barna Sári és Biczo Margit, Rohonczy és Bihari fogják játszani. A Meghalok utánad szombaton és vasárnap bérleten kívül, hétfőn pedig A) bérletben van műsor.

MOZI

— „Fenség” a Dorlan-filmszínházban. Ma, kedden kerül utoljára műsorra a „Fenség” című Dorlan-film, melynek főszerepét Robert Warwick alakítja. A kiváló társadalmi komédia egy szűkös viszonyok közt élő földművelő családot, ahol az asszony nagyuri módon szeretne élni, karakterizál. E kiváló komédiát megelőzi egy köztévévadásos burleszk: „Mimi lovagja”. Holnap, szerdán vígjáték-műsor.

— Apolló mozgó. Harsogó kacaj töltötte be az Apolló-mozgót mindegyik Pat és Patachen előadása alatt, de oly falrengető kacajt, amint az „Álcsempészek” darab alatt hallottunk, a legrégebbi mozilátogatók sem emlékeznek. Igaz, hogy ez a legjobb minden Pat és Patachen-film között, amit eddig láttunk. Nem szólva arról, hogy mindenki nagyon jól mulatott, mindenkit a legmesszebbmenőig kielégített, de komoly emberektől hallottuk, hogy reatekedtek azon, hogy hangos hahotára voltak kénytelenek fakadni. A darab ma megy utoljára.

VASÁGYAK, matracok legolcsóbban KUN VASKERESKEDŐNÉL

1865

Nagy elárusítás

óriási raktár miatt **télikabát-szövetekben**, öltöny és felöltő szövetek legolcsóbb árban.

HAVAS és GRÜNFELD posztóáruház, Avr. J. (Kossuth)-u. 8. — *Cimre Helyén!*

A HELIKON

állandó képkiallítása

Sirada I. C. Brallanu (Szaniszló-utca) I.

Pataky László

festőművész (1857—1912)

hagyatéka:

Hatvan darab akvarel, rézkarcok, olajfestmények.

Három párisi mester: Renser, Bertrund Tschanner.

Régi butorok, porcellánok órák és kvalitásos régiségek

Egész nap nyitva!

MEGNYILT!!!

Hajnal & Rózsa

nagyáruház

Sir. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) I.

A legolcsóbb beszerzési forrás
Dus választék!

Divat és kabátszövetek

Velur

Cootsmen

Sifon

Vászon

Szines és fehér damaszt asztal-neműek

Valódi rumburgi vásznak

Bársonyok

Divat-barchetek és velurok

Francia flanelek

Grenadin opál ágyterítő és

függönyre való Tuszorok

Rumburgi női és férfi szebekendők

Kabátbélések és hozzávalók nagy választékban

Előzékeny pontos kiszolgálás

Szives pártfogásukat kéri

Hajnal & Rózsa

Szabók árendeményben
részesülnek.

A NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában Bulv. Regele Ferdinand 5

vevőink egyenes kívánságára meghosszabbított, hogy ezen kedvező alkalmat mindenki kihasználhassa. — Túlhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi- és gyermekcipőket minden elfogadható árban elárusítjuk. — Wimpassini hó- és sárolók legjobb minőségben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Bíróság lesötétített teremmel Vérbírói bombapör tárgyalása

Budapestről jelentik: A bombapör tárgyalását tartogatót a legutóbbi napján. Az elnök és Márfy, vádlói között állandó szóváltások keltek nagy figyelmet érdemelt. A vádló Gyula hírlapíró az Est hírlapjának vallomása. Turcsányinak adott Marosi nővére elmondotta az összeköttetéseit Márfyval és igazolta, hogy Radó bombát vitt Marosi lakására. Márfy pedig egyszerű községi léte berber ruhát csináltatott, és a vádló elegáns felkötött. Önösen nagy feltűnést kelt azután a bíróság ismertetése, amelyet Márfy elmondott meg.

Bíró Miklós tisztviselő a következő: A bíróság az EME-nek és a nemzetvédelmi osztálynak. Ismeri a vádlottakat és Drenka kivételével.

A vérbírósról kezd feladni kérdéseket az elnöknek. Ismeri a vádlottakat és Drenka kivételével.

Nem volt az más, — válasza a bíróságnak az elnöknek.

— mint egy becsületügyi bagatell.

A bíróság elnök csodálkozva: Bagatell bírósági testi fenytésekkel büntetett?

A tanu: Titkos szavazattal engem választott meg a vérbíró elnöknek. En az írásban hoztam meg az ítéletet. Az ítélet megrovás volt, bocsánatkérés, pénz fizetése. Négy esetre emlékszem, és a tagok valamit elpletykáltak, amit nem volt szabad és akkor a többiek mondták nekem, hogy ezek megérdemelték egy kis enyhé verést, egy kis

nyelzést. Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Ezután elmondja, hogy Seybold írásban hozta meg az ítéletet. Maga bura, maga a maga számára. Mindennek elmondott, hogy ezek az úriemberek. Ekkor mondták, hogy a vérbíró elnök és a bíróság elnök iszék volt.

A bíróság elnök: Ön gyanúsított volt a bíróságon. Önt is megverték?

A tanu: Nem Két hónap után meg-
szűnt önmagától. Márfyval megbeszéltem,
hogy előbb majd én hallgatom ki a fele-
ket és majd mint ügyész szerepelek. (Nagy
derűség a tárgyalóteremben.)

Krayzell bíró: Egyszóval ön ügyész is
volt és elnök is volt. (Derűség.)

A tanu ezután elmondja, hogy ha va-
lakinek eljárt a szája, akkor az egy-két
nyhe verést kapott.

Meghírsült merénylet egy terhelt tanu ellen

Budapestről jelentik: Az egyik vádoló
tanu Schweinitzer József rendőrka-
pitány lakására ismeretlen fiatal emberek
szombaton este gyanus csoportot akartak
felküldeni. A rendőrkapitány cselédjének
udvarlóját kérték meg erre, akinek egy-
millió koronát ígértek. Az udvarló azonban
gyanút fogott és fellármázta a házat. Erre
a fiatal emberek elmenekültek. Nyomoznak
utánuk.

A bombapör tegnapi tárgyalásán a
fegyverszakértők kihallgatásával ért vé-
get.

ELNÖKSÉGI

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
STRADA PRINTUL CAROL (VOLT SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA) NO. 6.
Kiadó: János János
SONNENFELD ADOLF RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Helyben: egy óra 50, negyedóra 150, félóra 300, egész óra 600, negyedóra 150, félóra 300, egész óra 600, negyedóra 150, félóra 300, egész óra 600.
A „Nagyváradi” telefon száma 33
Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs
Hírlapíróda (Telefon 13-01)

EGYES SZÁM ÁRA BUCURESTIBEN 4 LEI 50 B.

**MA FILHARMONIKUS
HANGVERSENY**
este 9 órakor a Kuth. Körben.

**NE FELEJTSE EL!
December 13.
Velencei karnevál!**

* **Fraknoi püspök békebeli végrende-
lete.** Budapestről jelentik: Pénteken te-
mették el a nagyváradi származású agg
Fraknoi püspököt óriási részvét mellett.
Az elhunyt püspök végrendeletét tegnap
bontották föl. Ezek szerint általános örö-
köseül a Szent István Akadémiát jelölte
meg. A lelkiudvéért mondanak misékre a
nagyváradi papnövendékek és a
szentjóbói plébániának ezer-ezer koronát
hagyományozott. Fraknoi püspök végren-
delete bizonyos a régi békeidőben kelt,
mutatja azt a ma már igen jelentéktelen
hagyományozott összeg, amit — budapesti
jelentés szerint — valorizálni fognak.

* **A jövő évi költségvetés.** Bratianu
Vintilla pénzügyminiszter vasárnap reggel
az újságírók előtt ismertette az 1925. évi
költségvetés vázlatát. Azzal kezdte, hogy
a javaslat kamarai vitája a jövő hó elején
megkezdődik. A bevételi irányzat 31 mil-
liárd 250 millió lei, a kiadás 28 milliárd
540 millió. A fölsőlegből 959 milliót az év
folyamán felmerülő hitelek, 250 milliót
a hadikárok kifizetésére és 2 milliárdot
a tisztviselők fizetésének és nyugdíjának
javítására fordítanak. Azt mondta a mi-
niszter, hogy a liberális kormány a három
első költségvetésben a külföldi törleszté-
sekre fektette a főszűrt s ha ezek rendez-
ve lesznek, a beföldi kifizetésekre kerül a
sor. Nagy súlyt fektetnek a tisztviselők
fizetésének emelésére. A költségvetés
vázlata 21% emelkedést mutat a múlt évi-
hez képest. Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

* **Vasárnapi munkásemlőadás a szin-
házban.** Vasárnap délelőtt két mélyen
szántó szindarabot mutatott be a színház
munkásemlőadás keretében. Az egyik darab
Vitéz Miklós háborús életképe volt, az
„Akiknek egy a sorsuk”. A színház
művészei kívül a darab előadásában részt-
vettek, helyesebben a főszerepeket játszot-
ták Dénes Jenő és Dénesné Szőlősi
Eta. Mindketten a dilettantizmuson jóval
felülemelkedő előadó művészetéről tettek
tanubizonyosságot. Vitéz darabja után
Schaw Blanco Posnet árultatá-
sát adta kifogástalanul s a nagy író meg-
illető ambíciója a színház. Előadás előtt
Hilf László tartott élvezetes felolvasást
Schaw irodalmi munkásságáról és műkö-
déséről.

* **Szardán bezárul a Helikon-házikiállí-
tása,** mely egy héten át választékos és
magasszínvonalú kultúreseménye volt
Nagyváradnak. Három, pompásan fűtött,
elegánsan berendezett terem áll — minden
beleptidij nélkül — a közönség rendelkezé-
zésére. Munkácsy, Komáromi-Ratz, Than,
Szepesi-Huszkas, Telepi, Szilágyi, Rakos-
sányi, Mund Hugó, Balogh István, Réti
stb. nagyszerű vásznai, olajfestmē-
nyeiben gyönyörködhetik a közönség. Az
olasz nagy mesterek közül Bassano-nak
16-ik századbéli muzeális vázna, a francia
mesterek közül Renoir, Bellaud, Wer-
nyerka, Tschanner grafikai nyerték meg
leginkább a közönség tetszését és ezek
közül számos munka talált gazdát. A nagy
Pataky László híres akvarelljei különösen
népszerűek és a hagyatéki művészi dol-
gait erősen vásárolja a közönség. A két
napon — amíg a Helikon Szaniszló-utcai
házikiállítása nyitva lesz — bizonyos
minden Pataky-kép gazdát talál.

* **Hercz Imre zsir- és szalonnakeres-
kedő kényszerregegyezése.** Tegnap Hercz
Imre zsir- és szalonnakereskedő
kényszerregegyezési kérvényt adott be a
csődbíróhoz. Hercz egy csehországi
üzletben 350 ezer lejt veszített, egy magyar-
országi tűzifaszállításra pedig felesége
egész hozományát fizette reá. A kényszer-
regegyezési kérvény szerint a fedezetlen tar-
tozása 900 ezer lei, 550 ezer lejt erő háza
és felszerelése teljes értékéig több hite-
lező javára van bekebelezve. Hercz 25 szá-
zaleköt ajánlott fel hitelezőinek. Nagyobb
hitelezők: a Comerciala Kereskedelmi r.t.,
a Dacia-bank, dr. Guttmann Miklós ügy-
véd és Oras László mérnök és hentes. A
Dacia bank egyébként följelentést tett
Hercz ellen, akinek 136 ezer lejt kellett
volna a bank részére fizetni. A bank följe-
lentésében kifejti, hogy ezért kért Hercz
kényszerregegyezést. Kéri a nyomozás
sürgős megindítását és Hercz Imre előze-
tes letartóztatása helyezését.

* **Strasser Emil megvált a városi szol-
gálatól.** Strasser Emil akkor volt a ma-
gyar válogatott futbalcsapat tagja, ami-
kor a futball még gyermekkorú élt és ne-
hezen tört utat a konzervatív vidékeken,
hogy szenvedélyével meghódítsa a világot.
Strasser Emil a nagyváradi futballjáték
úttörője és a város sportszolgálatát akarta
jutalmazni, amikor a különben ritka ké-
peségű tisztviselőt szolgálatába fogadta.
A számvéveségnél dolgozott Strasser Emil
és szabad idejében a NAC tréner volt,
aki sok játék-fanatizmussal elsősorban já-
rult hozzá ahhoz, hogy Nagyvárad vezető
szerepet vitt a vidéki labdarúgás történe-
ben. Strasser Emil bekegyezés után most
megvált a városi szolgálatól, de a megvál-
tozott helyzetben is honorálásra talált en-
nek a becsületes, korrekt tisztviselőnek év-
tizedes munkája. Kollégái tegnap bucsu-
ebédet rendeztek a város házában tiszteletére.

* **Korlátlanul szabad eladni a földbir-
tokot Magyarországon.** Budapestről jelen-
tik: A földmívelési minisztérium a jövő
héten rendeletet fog kiadni, amely a föld-
birtokok adásvételét teljesen felszabadítja
és e tekintetben a békeállapotot minden
korlátozás nélkül visszaállítja.

* **A Dorotheumban szardán este fél
7 órakor ismét árverés lesz. Butort és pró-
met árverésen kívül is eladunk.**

világhírű esellőfenomén a következő szencziós műsorral lép fel 27-én a Kath. Körben: Saint Saens: Koncert A-moll. Grazioli: Adagio. Haydn: Menuett. Tartini-Stutschewsky: Variationen über ein Corelli-Thema. Schubert: Adagio und Allegro moderato. Lalo: Chauts russes. Glazunow: Melodie arabe. Davodoff: Am Springbrunnen. Kósa György zongoraművész nemcsak kísérő, de önálló számokkal is szenzációssá teszi a hangversenyt. Jegyek a Musicában.

* Dr Gyöngyösv István hivatalában. Dr Gyöngyösv István vármegyei főügyész több hétig tartó betegségéből felépült és tegnap átvette hivatala vezetését.

* Procopiu ügyész feleségének temetése. Vasárnap délután temették el óriási részvét mellett Procopiu király ügyész tragikus körülmények között elhunyt fiatal feleségét. Ezrekre menő tömeg kísérte el utolsó útjára a fiatal asszony hült tetemét.

* Aradon újra kifüggesztik az adóhátralékosok névsorát. Aradról jelentik: A pénzügyigazgatóság néhány heti szünet után ismét megkezdte az adóhátralékosok névsorának kifüggesztését. A névsort kifüggesztik az összes kávéházakban és éttermekben. Most a gazdag emberekre került a sor és a névsorban szerepel több magykereskedő, egy pénzintézeti igazgató, aki mindössze 4000 leivel tartozik. A kereskedők most mozgalmat indítanak az iránt, hogy a pénzügyigazgató szüntesse be az adóhátralékosok névsorának kifüggesztését. Ennek ugyanis semmi hatása nincs és a kereskedőknek felesleges izgalmakat okoz.

* Halálozás. Rosenberg Rózi hosszas betegség után Kolozsváron elhunyt. Gyászolják édes anyja, özv. Rosenberg Salomonné, Rosenberg Sándor és Ilonka, Radó Pál, Radó István, Dengelegi Lajosné testvérei, Radó Pálné, Radó Istvánné sógornői és Dengelegi Lajos sógora. Pápay István építész 79 éves korában elhunyt. Temetése holnap, szerdán délután megy végbe Halász-utcai gyásháztól.

* „AVIVA“ kulturstély november 30-án a Kereskedelmi Csarnokban.

* Adófelebezési tárgyalások a törvénszéken. A törvénszék polgári tanácsa előtt folynak az adófelebezési tárgyalások. Igen sok a felebbezés, de a legtöbb esetben a felebbező semmiféle okmányt, vagy bizonyítékot nem hoz a bíróság elé és ennek a következménye, hogy a legtöbb felebbezést elutasítja a bíróság. Tegnap a Predovici-tanács elutasította Kocsis S. János, Szántó Dezső, az Ipartestület, Havasy Zsigmondné, dr Imrik Gusztáv és Végh Izrael felebbezését. Nagy Farkas (Váradi Zs.-u. 37.) adóját 21 ezer leiben állapította meg a bíróság. Kaufmann Márton és Schmóvicz Béla adókvítésének újabb tárgyalását rendelte el.

* Szombaton este TÖREKVÉS-BÁL a Katolikus Körben.

* A Népkehely céljaira adakoztak: Mihelfi és Kandel-cég 42 kiló rizskása, P. M. 500 leit, dr Antal Miklósné 100 leit, Alkalmi szikvizgyár r.-t. 300 leit, Sz. D.-né 200 leit.

Ugyancsak a Népkehelynek adakoztak: dr Adorján Emilné 1000 leit, Deutsch Pál fia, Ferenc esküvője alkalmából ingyen ebédre 500 leit, Gerő Zsigmondné 100 leit, dr Markovits Henrikné 50 leit, Molnár Helmutné 100 leit, özv. Klein Sámuelné 200 leit, Friedmann Hermann 100 leit. Mindezen adományokat hálással köszöni az Elnökség.

* Gyönyörűen sikerült a szoborleplezésről felvett film, melyet az Atlantic-filmvállalat készített az egész ünnepélyről. A tulzsfolt tribünökön minden személy felismerhető. A film 26—28-ig kerül bemutatásra, rendes műsor keretében az Apollóban.

* Szombaton este TÖREKVÉS-BÁL a Katolikus Körben.

* „Egy bájos, szöke fej“ amint a hegedűjére borul s a gyönyörűségek álomvilágába ragadja azt, aki csodálatos muzsikáját hallgatja... Ezt írták Stern Rózsikáról, a világhírű hegedűművésznőről, marosvásárhelyi fellépése alkalmával. Valóban: Stern Rózi művészete megrettent és megbabonáz egyszerre. A zsenialitás minden bravurja ott lüktet az alig tizenhatéves művészlány ujjában, aki december 3-án Nagyváradon is be fogja mutatni külföldön már mindenütt elismert tehetségét. A nem mindennapi zenei eseményre szülő jegyeket a Hegedűs Hirlapirodában válthatja meg a közönség, a mely előreláthatólag zsúfolásig meg fogja tölteni Stern Rózsika hegedűestélyén a Katolikus Kör nagytermét.

* Megvételtre keresem Jászi Oszkártól A nemzeti állam kialakulása és a Nemzeti kérdés című könyvét. Hegedűs Hirlapiroda.

* Női és gyermekruhák nagy választékban érkeztek és olcsón kaphatók a Modell áruházban Str. Vlahuta (Szt. János-u.) 6. szám.

* Purgó békebeli minőségben csak eredeti dobozban.

* Szombaton este TÖREKVÉS-BÁL a Katolikus Körben.

* Aszódinál Sas-palota bel- és külföldi Mikulási cukorkavásár, olcsó árakban megkezdődött.

* Legjobb villanykörtel telefonkészülék és magnetófon raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyyszerelést, minden fémipari és esztétikai munkát, javításokat igen szolid áron vállal. Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 9. landban.

* Bőrkabátok legszebb és legolcsóbban Lechner szűcsnél Ciorogar (Uri-utca) 4. szám alatt kaphatók.

* Nagy szőrmeáru vásár Lechner szőrmeáruházában Str. Ciorogar (Uri-utca) 4. alatt megkezdődött. Olcsó árak.

* Rimanóczy-utcán Kertész Reclam üzletében a raktáron található férfi öltöny kabát, a Raglán szövetek minden elfogadható árban kiárussítatnak.

* Szombaton este TÖREKVÉS-BÁL a Katolikus Körben.

TŐZSDE

Bukarest, november 24. Zárlat. Devizák: Páris 1040, London 907, Newyork 195, Zürich 3790, Róma 854, Bécs 27, Prága 580.

Valuták: Font 895, frank 1040, svájci 36 fél, líra 860, dinár 250, dollár 1192, osztrák 27 fél, magyar 26, szokol 555.

Zürich, november 24. Zárlat. Berlin 10 0-a 123 fél, Amsterdam 203 fél, Newyork 518'10, London 2405, Páris 2745, Milánó 2245, Prága 1565, Budapest 0.0069 fél, Belgrád 750, Varsó 99 háromn, Bécs 0.0073. Bukarest 270.

Budapest, november 24. A hétfői értéktőzsde zárata: Angol-Magy. 63, Salgó 610, Déli 73, Pesti Hazai 3800, Bencsini 1130, Magnezit 2350, Urikányi 1010, Ganz-Danub. 2875, Lipták 20, Égisz 40 fél, Mútrágya 163, Östern. 240, Guttmann 900, Szilavónia 84, Zentarosk. 170, Magy. H. 532, Rima 142, Allamv. 510, Borsod-Misk. 187, Borsodi szén 115, Magy. Ált. Kőszén 3350, Csákv 14 fél, Ganz-V. 1590, Danica

SUCHARD
KAKAO
FELÜLMULHATATLAN

119, Izzó 820, Karton 134, Gummi 318, lomsoky 8500, Nasici 2570, Tröszt. Oszt. H. 197, Közúti 56, Keresk. b. Első Bp. gőz 148, Kohó 480, Ulakv Fegyver 1200, Láng 124, Schlick 60 fél, pir 39, Cukor 2675, Phöbus 79. Ofa Atlantika 20.

Budapest, november 24. A hétfői terménytőzsde, gabonapiac üzletellen szavideki buza 460, rozs 410—412, csésztengeri 185, takarmányárpa 400—420, 390—400, korpa 220—221 ezer korona.

KÖZGAZDASÁG

A Krausz—Moskovits-gyára rendkívüli közgyűlése

Vasárnap tartotta, negy érdeklő mellett a Krausz-Moskovits-gyár r.-t. rendkívüli közgyűlését. Ennek egyetlen tárgya új igazgatósági és felügyelő-bizottsági választás volt. Hetekkel ezelőtt sajtópraktáklt eseménye volt ugyanis Nagyvárad közgazdasági életének az a tény, hogy Szalay József, a Moskovits Intézetek vezérigazgatója a vállalatnál töltött több mint négy évtizedes kitűnő és eredményes munkásság után megállt pozíciójától.

A rendkívüli közgyűlésen Moskovits Miklós dr elnököt, aki üdvözlő beszédet mondott, a gyár múltját és jelenét megemlékezéssel emlékeztetett, hogy a közgyűlést szabályszerűen tarták össze és az határozatképes, áttekinthető napirend tárgyalására. Zigre Miklós dr igazgatósági tag jelentette be, hogy Szalay József vezérigazgató még november elején lemondott állásáról és egy idejűleg mondott le Fényes Samu a részvényársaságnál betöltött ügyvezetői, Heideberg László pedig a felügyelőbizottsági tagságról. Javaslom, hogy a megüresedett két igazgatósági tagból egyet töltsön be a rendkívüli közgyűlés, egyet pedig a legközelebb összehívandó közgyűlés. Az egyik megüresedett igazgatósági tagságra dr Szirm Lászlót ajánlotta és ezt a közgyűlés hangulag tudomásul is vette. Ugyancsak Zigre dr javaslatára a megüresedett felügyelőbizottsági tagságok betöltésére unta Stéfán a Banca Nationala nagyváradi fiókjának igazgatóját és Edel Jónel bukaresti mérnököt választotta meg. A közgyűlés ezzel véget is ért.

NYILTTÉR

Kállner Miksa cégből barátságos útkiváltam és liszt és termény üzletemet Mihai Viteazul 4 alatt (And.ényi palota) saját cégem alatt folytatom.

Bernáth Miklós

Karácsonyi leszállított árakban

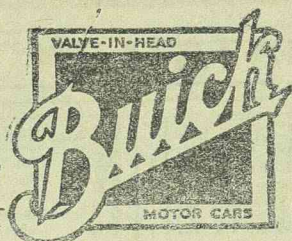
Teafészlet színes	400—	Leu
Kávé-készlet	400—	"
Feketekávékészlet	460—	"
Boroskészlet 6 személyes	56—	"
Vizesk-zlet 6 sz. mélyre	56—	"
Likörkészlet tálcás	84—	"
Befőttészlet 6 szem.	130—	"
Mozsdokészlet színes	480—	"
Ékező-készlet színes	900—	"
Étező-készlet aranyos	1000—	"

Disztribúció Konyhafelszerelés
Táblaléveg Képkerekezés
Eladás nagyban

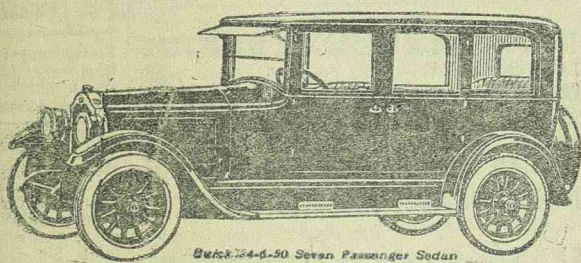
Frafil KOMLÓS Testvérek
gyári raktár: Oradea-Maró (Nagyvárad)
Str. N. Jorga (Zoldfa-n.) 17. Telefon: 312.

Maradék cipővásár a Selejtes Cipőáruházban.

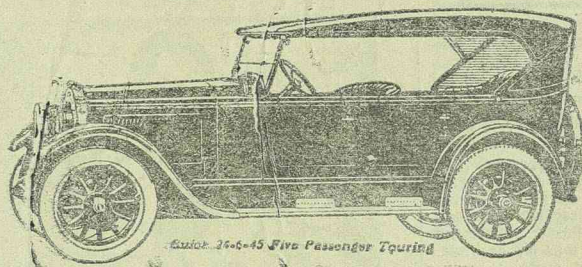
A U T O -



M O B I L O K



Buick 24-4-50 Seven Passenger Sedan



Buick 26-6-45 Five Passenger Touring

6 cilinderes, fékkel négy kerékre

»Standard Six« és »Master Six«

a legjobbak — a legelegánsabbak.

„NOEL“ S. A. R. T. M. 105. Calea Victoriei Bucuresti

kizárólagos képviselő Románia részére.

Zauberer & Comp.

Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.
szövetek és szabókékek a legolcsóbb árban.Legmodernebb férfi ruhák „FOR GENTLEMEN”
divat szalonban készülnek Rimanócy-szálló épületZÉPSÉG HIBÁI tökéletesen eltávo-
lítottatja, archa-
kat, szeplőt, szemölcsöt végleg, uőnyomok
kül. D. Sternberg He és kozmetikai in-
tetében, Mária Királyné (Bámer)-tér 3. I. em.Női kabátok és ruhák
elegáns kivitelben a legutányosabban
Hevesi áruházában
Strada Nicolae Jorga — Zöldfa-utca.

Fedák Sári amerikai kalandja

Tegnap megérkezett Budapestre Fedák Sári szep-
nyök-utcai lakásába, Irén nevű unokahugának
zeve, a művész második sürgőnye. Így hát
semmi kétség az iránt, hogy Fedák Sári más-
amerikai turnéja dacára nagy személyes sike-
ek, erkölcsi sikerének, zsúfolt háznak, előre
ott jegyeknek és vibráló lelkesedésnek, anya-
— hogy egy kereskedelmi kifejezést használ-
— esőddel végződött. Csakugyan az elszám-
körül történtek súlyos nézeteltérések.
Az első távirat egy pillanatnyi pénzzavart je-
ett, mely abban lelt magyarázatát, hogy Fedák
komoly összeg helyett nem akarta átvenni azt
is maradék pénzt, amelyet Hodossy és Vajda
ínáltak neki.

Második kábeltávirata, melyet pénteken dél-
a Newyorkban, a Hargraf Hotel-ben adatott fel
szól:

„Ne nyugtalanodj, a víz alá akarnak nyomni.

de próbálok kiúszni és verekszem, mint egész éle-
temben. Ölel Zsazsa.

Rátkay Márton a következő sürgőnyt kapta:
„Fedák kétszeri kínzóttal halasztása követ-
keztében turné deficitel végződött. Kérünk cáfold
Fedák rágalmait. Publikáld tényeket jelentésünk
beérkezteig. Kondor, Nádor, Kulinyi Fedáktól elfor-
duhtak, lojálisan mellettünk állanak. Hodossy,
Vajda.”

Rátkay Márton a következőkkel világította meg
az ügy hátterét:

Fedák Sári még ez év elején kötelezte magát,
hogy februárban kimegy Amerikába és ott New-
yorkban 4-5-ször fog fellépni és két turát tesz,
Chicagóig és vissza. Hodossy Amerikába rövid idő
mulva megdöbbenve kapta kézhez Fedák levelét,
amelyben Fedák értesíti, hogy a Pompadour előadá-
sai miatt februárban nem kezdheti meg amerikai
turnéját. Ez a lemondás nagyon érzékenyen sujtot-
ta Hodossyékát, akik már színházakat bérlettek,
szintársulatot szerződtettek és óriási összegeket
fektettek be ebbe a vállalkozásba. Fedák most meg-
ígérte, hogy szeptember elején feltétlenül hajóra
száll és megkezdí művészi turnéját. Hodossyék te-
hát újból munkához láttak, még nagyobb reklám-
mal és befektetésekkel dolgozva. Mikor Fedák ez-
uttal arról értesítette őket, hogy szeptemberben
sem mehet Amerikába, Hodossyékát ez az újabb le-
mondás ugyszólván teljesen tönkretette anyagilag.
Az elszámolásnál Hodossyék levonásba helyezték
azokat a költségeket, amelyekkel a Fedák kétszeri
lemondása járt és ennek eredményeképpen Fedák
semmit sem kapott.

Eredeti angol szövetek
legolcsóbban beszerezhetők

SCHNEIDER és MIHELFI posztlóárúháza

Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 10. és Avram J. (Kossuth)-u. 8.

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít; gallérokat
és kézelőket leg-
szebben mos és vasal

Szabó László Szt. Ladislau (Körös-utca) 1.
Fiók: Bazárépület.

Pénzkrízis folytán raktáron lévő kintinó
gyártmányu, egész új keresztthuros lémszerkeze u

zongorák,
pianninók és
perzsiszőnyegeket
10% engedménnyel
árusítom még a készlet tart,

I. STERNBERG

Piața Unirii 2.
Telefon 13-45.

RAJZ és FESTŐISKOLA

IPARMŰVÉSZET ÉS ESTI AKTRAJZ

RIMANÓCY U. 7 III. EM.

Szőlősgazdákat

és bortermelőket saját érdekében figyelmeztetjük, hogy egyesek nagy reklámmal igyekeznek fevenni megrendeléseket olyan címen, mintha saját telepükön termelnének oltványokat. Így a megrendelők ok esetben csak kísérletezőktől kikerülő hitvány oltványokat és gyökeresített direkt termőket kapnak. Ennek elkerülése végett figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy szőlőoltványok és direkt-termék a legjobb minőségben és szavalóság mellett csak

Balc & Co. Comon

cégnél szerezhető be.

Oradea-Mare, Str. Podgorilor (Nilgesz-telep)
No. 101. A vasutállomással szemben.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Levelezés

Aranyosra használatra az Agl-örömet, melytől arc-bőre szép, tiszta és üdül lesz. — Kapható drogériákban és illatszeriárakban. Főlerakat: Diana gyógyszerár Órăde-a-Mare.

LAKÁS

Ing. en átadom 2 szobás lakásokat 80.000 lei kölcsönért, pénz betáblázva. Cim a kiadóban. 792

Alkalmazás

Ök. szeszgyárve. 17 évi ipari és gazdasági gyári gyakorlat, gépkezelői vizsgával rendelkezik, állását változtatni óhajtja, műszaki és irodai dolgokat önállóan, szakértően végzi. Megkeresésként a kiadónival tolvábbit "Szakember" jelölge alatt. Ny

Snohe ges. hulte deutsche Kindergärtnerin mit Praxis zu 5 jähriges Mädchen für souleich. Markovits Kálmán Gutsches Izer in d. Post Ceia. Jud. Bihor. 7.9M

Mindenes főzőnő keresek, csak 5 ó bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkezzenek Szeged, Parcul Traian (Széchenyi tér) 1., 1. em. 762

Társulást vállalkozók. Cimem Kert-utca 5 házszám. 793

Tisztesseges mindenes-lei v. fevétel. Cim Borócskgyár, Mészáros-utca 4. szám. 1

Adás-Vétel

Beköltözhető félház központban eladó. Értekezni Oláhni, Axente Severu (Bem u.) 6. 784

Fekete télikabát közepesre eladó. Str. Cazármei (Kazárnya-u.) 9. Ny

Készreba szép úri butor eladó és lakás is átvethető. Cim kiadóban. 747

Egy teljesen jókarban levő Singer varrógép olcsón eladó. Cim Schwartz, Str. Gen. Mosoiu (Váradi Zs. utca) 21. sz. 756

Táblásokos két lóra való eladó Kozm. Kovácsnál, Str. Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 1. sz. 718

Beköltözhető hat szobás, teljesen modern, minden komforttal berendezett magánház, parkozási udvarral eladó. Cim a kiadóban. 745

Eladó jobb szálloda, vendéglő, berendezéssel, ház, 350 ezer. Weiss Gizzi, Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 54

Szalón garnitúra és hentesek eladó. Strada Ep. Ciorogariu (Uri-u.) 2. Korr. pitosnál. 763

Használt fekete női télikabát és egy leánykabát prémium díszítve, jó állapotban eladó. — Cuza Voda (Szacsavay)-utca 19.

Két sertés prima, kövér, 320 kiló eladó. Magyar-utca 10. sz. 788

Megőheltetést biztosító, villanymotorral felszerelt szalmahűvelő készítőgép eladó. Seidenfeld, Baross-utca 10. 760

ELSZAKITHATATLAN

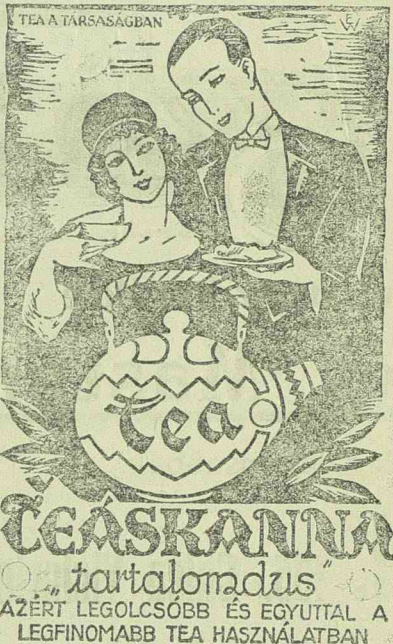
KEK MUNKAS, VASZON ÉS SZÖVET RUHÁK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Urhölgyek

kinek nincs még divatos télikabátja, kosztümje, vagy elegáns estélyi bál ruhái, csak bizalommal Fülep Dániel angol francia keresse fel nőtiszabóságát

Strada Vlahuta (Szent János-utca) 12. sz.

TEA A TÁRSASÁGBAN



TEASZAKKANNA
„tartalomdus”
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYÜTTAL A LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

MEINL FÉLE PERGELT KÁVÉ

naponta frissen csak a
WURST cégnél
Regele Ferdinánd-uton



SZEGET UTOTT A FEJEMBE,

ruháimat miért szerezem be drágán hiszen a legolcsóbban elkészíti
Schreier Emánuel
uriszabó, Str. Cogal. Váradi Zs. 2.

BURGONYA
válogatott kilója 3 Lei 50 bani. 50 kg. vételnél áremegedménnyel házhozszállítva
Spitz, G. Mosoiu, Kert-u. 1

ÉZIMUNKA UJDONSÁGAIM MEGÉRKEZTEK

Nagy választék, varrott perzsa és kelim szőnyegek, függönyök, terítők és párnákban. Készen, kézbe, rajzolva, Viktória munkáival. Előnyömdám legújabb mintákkal bővítve. Pamutok, selymek, cernák nagy raktára. Ju-tányos árak. **KEPES ETELKA, Avram J. 12.**

Saját készítésű
Cipők 600 Lei
míg a készlet tart.
Gáll cipész, Reg. Ferd. 7a.

ELADÓ: Központban — pénzügyi palota mellett — jól jövedelmező ház, március végén átadom négyszobás, fürdőszobás lakással, kisebb csereakással azonnal, 550.000; magánházak beköltözhető lakásokkal, szőlők, birtokok; két abszents első osztályú földbirtok, kataszt. holdanként 800 lei.
Csapó, Str. Akadémia-u. 6, 3—6-ig

ASZÓDI
Sas palota, összes bel- és külföldi **LI-ÖRÖKET KIÁRUSITJA** teljesen gyári árban
Olasz gyógyborok **VINO VERMOUTH** olcsóbban mint a gyárban



A kötelező kereskedői gondosság

a mai vásáros és bizonytalan üzleti életben megköveteli, hogy minden régi vagy új khitte ezzel tétel az adós vagyoni helyzetét feltüntetve pontos és megbízható

hitelinformációra legyen alapítva

Romániában a legmegbízhatóbb és legpontosabb információkat adja a **Radio Információs Iroda**
Cluj, Str. Regina Maria 34
Postafiók 127
Kérjen próbainformációt!

OLCSÓ
occasio CIPŐ árusítás
295, 395, 495 lei árban
„TURUL” CIPŐRAKTÁR
Strada Avram Jancu (Kossuth utca) Sas-palota

Eladó magánház, szobák, garnitúra, tükrök, Lakatos utca 12.

Perfilszabó üzlet, a fő éven van, teljes rendezéssel eladó. Ört. Antai Pálné Tinca.

Eladó egy ház helyi Kólcsonál. Bálint, Vitezz 44. sz.

Közlöny

Kölcsönkönyvtár előzetes csoka kiadvásait ver ellenében a Helyi Hírlap rotdában.

Gobelin himzést vállalkoz. Str. Tabac (Timár u.) 8. sz.

Fehernemű varódnő nemű variást vállalkoz. nái is ocs. n. Cim: tenné, Str. Gen. M. (Váradi Zsigmond-u.) szám.

Ütlevél, bérlet és bérligazolványhoz szükséges nykék eke legolcsóbb. Zenker fényképezésné. I. C. Bratiuiu (Szán ucca 25. Feltételek: 1/2-8-ig.

24 % kamatra kerül magánpénzt teljes telt. Adásveteli Rtg. Traian (Széchenyi-Érteitítés elután.

Eladó házak
20.000 leirtől 1 sz. város mellett, 250.000 ért egy ház a legutcaon, 280.000 leirtől modern villa beköl 310.000 leirtől 1 jó lakással, 350.000 leirtől négyszobás ház köpban, 400.000 leirtől 1 ház pénz befektetés 55.000 leirtől 1 szép gázház lakással, 500 leirtől 1 beköltözhető gánház.

Humanita
Alexandru (Teleky)

Magas árban veszek

briliáns, arany, ékszerket és díszgyakat, töredék aranyezüstöt, arany szálást, arany és mas mus foakat,

Freund Benjamin
Készreba, Nagyvárad, C. Regele Ferdinánd (Károlyi Str. Széchenyi-szálló 45)

Először olcsó árak kaphatók

ÓRÁK
szakszerű javítás legkomplikáltabb kifogástalanul
TISZAY
vőzt, Str. Alexandru (Teleky) Julányos árak. Práci

Veszünk
butorokat, szőnyeg, teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim szál, zongorát, csillár, porcellánokat régisé stb. Meghívásra házba megyünk.

Frenkel és
Butor, szőnyeg és régi kereskedők Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály utca 10.